

Duin

is een kwartaaluitgave van de Stichting Duinbehoud. Deze stichting zet zich in voor bescherming en herstel van de oorspronkelijke natuur in de duinen en voor het belang van de natuurgerichte recreant.

jaargang 34, nr. 1, maart 2011

ISSN - 0168-7948

Redactie

Bas Arens, Peter van den Berg, Annelies Boutellier, Martin de Jonge, Arjen Kok, Frans Micklinghoff, Julius Röntgen, Wim Rimmelzwaal.

Beeldredacteur

Joost Bouwmeester

Hoofredacteur

Arnoud van der Meulen

Eindredacteur

Frans Buissink

Pre-press en druk

Veldhuis Raalte

Redactieadres

DUIN, Postbus 664
2300 AR Leiden
Tel: 071-5143719
stichting@duinbehoud.nl
www.duinbehoud.nl

Donateurschap

Beschermheer/vrouw vanaf € 100,-
Instellingen € 40,-
Particulieren € 21,-
Studenten / 65+ € 17,-
Losse abonnementen € 60,-

Betalingen

giro 40 162 98 ten name van
Stichting Duinbehoud te Leiden

© Stichting Duinbehoud

Nieuwe donateurs van de
Stichting Duinbehoud kunnen
zich aanmelden op het redactieadres.

Sponsors

dunea
DUIN & WATER

PWN. Puur water en natuur.

PWN

DUIN wordt gesponsord door PWN en Dunea. Samen willen we laten zien dat de duinen het beschermen waard zijn. Stichting Duinbehoud zal zich echter niet laten beperken in het ondernemen van acties die zij noodzakelijk acht.

Puffin: vormgeving & opmaak
René van Rossum

Inhoud

6 Bosuilen en roofvogels

Arend de Jong telt jaarlijks bosuilen in het Noord-Hollands Duinreservaat en in PWN-gebied. Sinds de havik de binnenduinrand van Noord-Holland bewoont, is het leven van de bosuilen daar een stuk ongewisser geworden. Toch is er reden tot tevredenheid.

8 Huis te Manpad

Indrukwekkende landgoederen en buitenplaatsen rijgen zich aan in de Noord-Hollandse binnenduinrand. Naast rijke historie bieden ze de liefhebber ook een keur aan zeldzame flora. Huis te Manpad bij Heemstede is er een van.

10 Nauwe korfslak

De rijke biodiversiteit van de duinen is bekend. Het duin herbergt verschillende soorten planten en dieren die de ogen van een natuurliefhebber doet flonkeren van enthousiasme. Bij het noemen van de nauwe korfslak volgt doorgaans slechts een wazige blik... Met dit artikel wil DUIN daar definitief een eind aan maken.

En verder...

2 Column / 4 Dwars door de duinen / 12 Duinen in beeld / 14 Ansicht / 15 Recensies / 16 Stichting Duinbehoud in 2010 - een verantwoording / 18 Wassenaarse duingebieden: Kijfhoek en Bierlap / 20 Bont zandoogje profiteert van verruiging / 22 Stuifduin / 24 Duinleven.

Bij de voorkant: Groene specht. Foto: Jean Oomsels.

Internationaal jaar van het bos

Bossen zijn onmisbaar voor de ecosystemen op onze aarde. Het jaar 2011 is daarom door de Verenigde Naties uitgeroepen tot het internationale jaar van het bos.

Stichting Duinbehoud sluit zich hier graag bij aan en zal dit jaar in DUIN extra aandacht besteden aan bossen in de duinen. Regelmatig zult u in DUIN het logo van het International year of forests 2011 tegenkomen.

**INTERNATIONAL YEAR
OF FORESTS • 2011**

Boter en bloem

Goed gekozen, 'ranunculus', de wetenschappelijke geslachtsnaam van de boterbloem. Want dit betekent 'kikkertje', en waar kikkertjes vliegjes vangen, daar is boterbloem nabij.

Slecht gekozen, de naam 'boterbloem', want koeien geven melk en melk geeft boter, en boterbloem is geen ingrediënt van koevoer, want koeien mijden boterbloem. De soortnamen 'scherpe boterbloem' en 'blaartrekkende boterbloem' zeggen het al. Een koe wil geen blaarkop worden.

Goed gekozen, 'boterbloem', want deze glanst als meiboter en is botergeel.

Misplaatst, een stukje over boterbloemen in Duin? Boterbloem hoort toch bij groene weiden en slootkanten? Niet helemaal, want ook die scherpe boterbloem en die blaartrekkende vertonen zich in de duinen. Sterker, een soort als de knolboterbloem moet je niet echt zoeken in het Groene Hart of de Noord-Hollandse polders, maar bijvoorbeeld in het duingebied. De knolboterbloem houdt van drogere omstandigheden. De naam geeft het al een beetje aan: deze boterbloem heeft een knol, en het beetje vocht erin komt van pas als het even een tijdje droog is. Hij bergt verder wat voedsel, zodat, zo lijkt mij, de plant gemakkelijker kan gaan groeien en bloeien voordat het hoogzomer en droogzomer is.

Een onderscheid tussen knolboterbloem en andere familieleden is, behalve die knol, ook de bloem: de kelkblaadjes (de vijf groene blaadjes onder de goudgele kelk) zijn teruggeslagen tegen de steel aan. Verder is de steel gegroefd. Dat voel je als je de steel tussen duim en vinger ronddraait. Wanneer het regent, buigt de scherpe boterbloem triest zijn hoofdje, maar de knolboterbloem blijft fier overeind staan, gestut door de kelkblaadjes. De stengel buigt niet, want de pijlers tussen de groeven fungeren als steunbeertjes. Waarom dit al? Men zegt: een drup regen hecht zich niet aan het waterafstotende goudgeel. Rijp stuifmeel verlaat de meeldraden en blijft drijven op de waterbel. Als de bel vervolgens verdampt, blijft het stuifmeel achter op de centrale, groene nagel, waardoor zelfbestuiving optreedt. Overtollig water wordt al die tijd afgevoerd door kelkspleten, te klein voor het achterblijvende stuifmeel. De scherpe boterbloem laat zich bestuiven door insecten, liefst bij een zonnetje. Tussen bijtjes en knolboterbloem botert het wat minder.

PETER VAN DEN BERG

Foto: Joost Bouwmeester.